

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

43. szám.

Debrecen, 1926 október 23.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Béke legyen velünk.

A számos elkedvetlenítő jelenség között is különösen kiemelkedő az a beszéd, amelyet az ideai római katolikus nagygyűlésen annak világi elnöke mondott el. Nem csupán azért, mert a fényes nevű elnök egyik politikai irányzatnak elismert vezére és mint ilyen, természetesen nem tehet és nem tesz elhamarkodva ajkára toluló nyilatkozatokat, hanem még inkább azért, mert sok emberben megrendítette azt az eddig szilárdul fennálló hitet, hogy protestánsellenes, vallási háborúra kész hangulat a római kath. egyházon belül is csak a jezsuitáknál, meg egynémely — leginkább tót, vagy sváb eredetű — kanonok-aspiránsban, vagy legfeljebb egy-két — ugyancsak rendszerint tót vagy sváb eredetű — fogahullott főpapban van, az intelligens világiak ellenben épúgy borzalommal gondolnak a keresztyén vallásfelekezetek közötti harc felidezésére, mint mi magunk, s hogy éppen azért nemzetünk belső békéjének megvédésében a római katolikus világi intelligenciát legjobb fegyvertársainknak becsülhetjük.

Én azt hiszem, mindamellett sem kell ennek az ominózus elnöki megnyitónak valami nagy jelentőséget tulajdonítani. A politikusok, épen azért, mert politikusok, gyakran tesznek olyan nyilatkozatot, amelynek egyedüli célja a tömegek hangulatának megnyerése. Római katolikus atyánkfiai világi vezére, aki hiszen még a forradalom előtti időben volt kétszer is kultuszministere Magyarországnak, semmiesetre sem tartozik azok közé a lelkiismeretlen demagógok közé, akik a maguk, vagy politikai pártjuk érdekében készek a világba dobni valamely szótlamot akkor is, ha annak a nemzet egészére veszedelmes voltáról tudomással bírnak. A római katolikus nagygyűlés világi elnökét egyszerűen tévedésbe ejtették azok a tünetek, amelyek egyes, csakugyan „előtérbetolakodó” római katolikusok türelmetlen pozícióba-vágásának következtetése, úgy gondolta, hogy népszerűséget szerez magának és a pártjának azzal, ha ezeknek az előtérbetolakodó elemeknek a

szája ize szerint mond valamit. Tulságosan szerény volt, mert nyilván azt hitte, hogy ezek a szavak éppen úgy figyelembevétel nélkül hangozhatnak el, mintha hivatali utódainak egyike mondta volna el.

Szinte kínálkoznék az alkalom összehasonlítást tenni a római katolikusok eme világi vezére, meg ama nagy református ember között, akinek szobrát egy héttel a beszéd után leplezték le. Szinte magától adódnék rámutatni arra, hogy az bezzeg sohasem hangoztatott olyan népszerű frázisokat, amelyek a nemzeti életre káros hatást gyakorolhattak. Szinte kínálkozik föltenni a kérdést: melyik részen van hát a nagyobb erkölcsi tartalom. De én ezt az összehasonlítást megengedhetőnek nem tartom.

A beszédre már eddig is hangzott el reflexió, bizonyára lesz rá válasz a holnapi presbiteri konferencián is. Felfogásom szerint kár volna ezt az esetet akár csüggesztő, akár harcra készítő jelenségnek látni. Azzal mi tisztában lehetünk, hogy ha harcra kerülne a sor, csak mi lehetnénk a győztesek, mert velünk volna, valláskülönbség nélkül, az egész magyar társadalom intelligenciája, mely tisztában van azzal, hogy mit jelent a magyar szabadságnak a protestánsizmus; és velünk lenne, kenyértörés esetén, szükségképpen az állami hatalom is, még ha rokonszenv nélkül, még ha irányunkban ellenséges indulattal is, de a saját maga érdekében, mert az egyoldalú római katolikus irányzat diadala egyszersmind a modern állami lét bukását jelenti. De azzal is tisztában kell lennünk, hogy ezt a — ránk nézve bizonyos győzelemmel járó — harcot mindenképpen el kell kerülnünk, mert különben is beteg hazánk életére olyan veszedelmekkel járna, amelyeket mi, e hazának minden körülmények között hí fiai, mindenképpen elkerülni akarunk.

Végül tisztában kell lennünk azzal is, hogy a harcot, amelyet ugyan minden móddal kerülni akarunk, ha arra rákényszerítettünk, mi csak az intelligencia erejével vívhatjuk, mert tömegeket, sem akkorákat, sem olyan eszközökkel, nem tudunk mozgatni, mint a másik oldal. Ne-

künk tehát nem népszerűség-hajhászás, hanem az intelligencia terjesztése, fejlesztése, megnyerése az életérdekekünk szerint való feladatunk.

A Tisza szobor leleplezése.

Október 17-én kettős ünnepség színhelye volt Debrecen. Ekkor helyezték el a zárókövet az egyetemi klinikák épületén s ugyanekkor volt az első Tisza-szobor leleplezése is. A kettős ünnepség fényét nagyban emelte Horthy Miklós kormányzó személyes jelenléte. Debrecen város polgársága zászlódiszben várta a kormányzót, akinek „Turán” különvonata 8 óra 5 perckor érkezett meg a pályaudvarra. Itt a kormányzót a katonai hatóságok, a vegyesdandár parancsnokság, körletparancsnokság, vitézi szék képviselői fogadták, míg elsőnek dr. Hadházy Zsigmond főispán mondott üdvözlő beszédet, a főispán után dr. Magoss György polgármester üdvözölte a kormányzót a város nevében. A fogadtatás után a kormányzó a Köntösgátra vonult a város ötösfogatán, ahol katonai díszszemle volt. A katonai szemle után a kormányzó az Egyetemre hajtatott, ahol a kórbonctani intézet bejáratánál dr. Ilyefalvy Vitéz Géza rektormagnificusz üdvözölte. A kormányzó az üdvözlés után megtekintette a klinikai épületeket. A zárókövet letételi ünnepély a felvételi épület nagytermében volt. Itt a rektor beszéde után dr. gróf Klebersberg Kunó kultuszminiszter ünnepi beszéd kíséretében az orvoskarnak rendeltetés, valamint hűséges őrizés végett átadta a klinikát.

A záróköre az első kalapácsütést a kormányzó tette, utána a rektor, a kultuszminiszter, dr. Baltazar Dezső püspök és a polgármester s elhelyezték a záróköben az egyetem alapítása történetét tartalmazó emlékiratot, melyet dr. Kun Béla egyetemi tanár fogalmazott.

A klinikai főépület előtt felállított Tisza-szobor leleplezése ezután történt. Fél 1-kor kürtjel hangzott fel, jelezve a kormányzó érkezését, aki a dísz-sátorban foglalt helyet. A szobrot a kultuszminiszter adta át nagyhatású beszéddel az egyetemnek. Majd Berzeviczy Albert, a M. T. Akadémia elnöke, mondott klasszikus szépségű beszédet, melynek végén a szobrot leleplezték. Nagyszámú, száznál több koszorút helyeztek ezután a szobor talapzatára. A koszorúk elhelyezése után a kormányzó a Szózat hangjai mellett távozott el. A kormányzó úr, ki Debrecenben két magánlátogatást tett, egyiket dr. Baltazar Dezső püspöknél, délután kíséretével Újfehértóra utazott.

A hódmezővásárhelyi református egyház október 17-én nagy ünnepség keretében avatta fel új kutasi templomát. Az ünnepi istentisztelet 11 órakor kezdődött, melyen Harsányi Pál esperes mondott alkalmi beszédet, míg a templomból kiszorult hívek számára Beretzk Sándor hitoktató lelkész predikált.

Egyház

„Hallgató ajakkal...”

Eddigi törvényeink egyik legfőbb hibája az, hogy benne a közigazgatás és a bíraskodás egymástól külön választva nincs. Pedig ez a különválasztás a modern állami életben már rég megtörtént. Egyházi téren is keresztülviendő az sürgősen és föltétlenül. Kinálkozó jó alkalom erre a törvénykönyv folyamatban levő átalakítási munkája. Hogy ez miért oly fontos? ... azt egy kis személyeskedés nélkül lehetetlen kimutatni. De tegyük félre a talán jogosulatlan érzékenykedést, vagy elfogultságot s beszéljünk a kicsi szempontok kizárásával, tisztán elvont, elvi alapon, magasabb egyházi érdekből s akkor tényként kell megállapítanunk, hogy a közigazgatásnak és igazságszolgáltatásnak ugyanazon kezekbe egyesítése bizony sok bajnak, hátramaradásnak, keserűségnek stb., stb. a forrása volt eddig is a mi egyházi közéletünkben. Hogy ez — a legtöbb esetben — nem is lehet másként, azt könnyű elképzelni. Ugyanis a törvény a rendes lelkészek fejéhez köti az egyház-kormányzást, azaz, hogy „az egyházköztség anyagi és szellemi ügyeit vezessék”. (I. 143. §. c, a.) De az esperesről meg az mondatik, hogy ő „az egyházi hivatalnokok felügyelője”, kinek kezeibe van letéve az egyházmegye egész közigazgatásának a gócpontja és aki egyúttal a bíróság elnöke, a bíraskodás előkészítője, rendezője stb., kinek ezek szerint itt is döntő szerepe van. Már most tegyük fel a legrosszabb, de nem legritkább esetet, hogy az esperes talán némileg elkábítatik a hatalom mámora által. Ez esetben ki áll jót, hogy nem fogja-e a közérdeket a maga érdekeinek, hatalmi céljainak alárendelni? ... nem fogja-e a bíraskodás terén aratni azt a rossz magot, amelyet a közigazgatás mezején elvetett? Az apró-cseprő közigazgatási nyugóskodásokat, surlódásokat nem fogja-e átjatszani a bíraskodás mezejére sokszor csak azért, hogy a vele nem egyenlő véleményen levőkkel „hatalmatelijét éreztethesse”? Így lesznek aztán a semiségekből nagy dolgok, az ú. n. tyúkperekből főbenjáró esetek stb. A törvény nagy bizalom letéteményese gyanánt tekinti az esperest, olyan egyéniségnek, kinél gyarlóságot, visszaélésre való hajlamot szinte föl sem tétel s így meg sem igen enged. Így is van ez ott, hol az esperes igazi értéket képvisel ideális lélek, emelkedett látkör és gondolkodás birtokában. De — fájdalom — kivételek mindenütt voltak, vannak és lesznek e világon. Azért vigyázzunk a hatalom egy kézbe összpontosításával, amely nem is protestáns, hanem a legkirivóbb pápista jogelv. Az esperes két nyeretget is ül egyszerre: a közigazgatás és bíraskodás nyeretget... Egyikről okvetlen szállítsuk le, azaz válasszuk külön a közigazgatás factorait a jogszolgáltatás ténye-

zótól. Ez első és legfőbb teendő az új törvénykönyv készítésénél. Aztán, hogy a bíraskodás terméből az emberi gyarlóság a lehetőségig kirekesztessék, meg kellene engedni a félnek, hogy ügye elbírálásánál a saját bírósága helyett a legtávolabb lakó, idegen bíróság eljárását vehesse igénybe. Az egy előadói rendszer helyett a kettőst kell bevezetni, de úgy, hogy az előadók ne ösmerjék egymást.* A bíróságok ítéletei pedig egy arra rendelt bizottság által évről-évre felülvizsgálándók s az eljáró bírák a szerint értékelendők, és a bíraskodásra nem alkalmas egyének onnan eltávolítandók volnának. A „*törvénytétel*” alapja a törvény ösmerete, a bírói tiszta látkör, judicium. Azért a bírák részére tanfolyamot kell nyitni s kiképzésükre a legkomolyabb figyelmet kell fordítani. Mert a köznyugalom, a béke megelégedés; egyesek sorsa, könnye, existenciája, becsülete; az anyaszentegyház virágzása stb., mind nem oly dób-dáb valamik, amikkel könnyelműen, vagy rosszakarattal játékosan üzni bárkinek is megengedhető volna.

De ám szólaljanak meg a „*hallgató ajkak*”.
Gebe, 1926 aug. 14.

id. Szigethy Gyula,
lelkész.

Iskola

Méltóságos Borsos Károly úrnak.

Hogy az alábbi néhány szót Méltóságodnak a nevére címezem, ezzel jelezni akarom előre is azt, hogy Méltóságodnak kegyes engedelmevel, — amit én alázatosan kérek —, érthetetlen heves támadására érdemileg válaszolni nem fogok, azaz hogy magához a tárgyhoz nem szólok, annyival inkább, mert Méltóságodnak az írásában alig van más, mint ingerült személyeskedés, teljesen indokolatlanul. Méltóságod kegyes megengedni nekem, hogy engem „*anyaszentegyházunk*” iránt érzett forró szerelmem tüzes lángjai elkápráztattak. Azt hiszem, ez — ha így van is — tiszteletreméltóbb forrásból eredő elfogultság, mintha keresztyéntelen módon, minden ok nélkül, féktelen harag által engedjük magunkat, mind testi, mind lelki szemeinket elkápráztatni, úgy, hogy egyikkel sem látunk. Méltóságodnál pedig ez a sajnálatos jelenség forog fenn. Én, amikor „*cikkemet*” írtam, akkor is tudtam, hogy az semmi egyéb, mint teljesen tárgyilagos felmutatása egy sajnálatos tévedésnek, aminek rabjai az *összes nyugoti keresztyén népek*; és eszemágában sem volt azt egyesek, személyek, vagy akár testületek ellen kiélezni. Most elképedve Méltóságodnak — úgy látszik — személyes ellenszenve által (amit azonban én megint nem értek) fűtött felszólalásán „*cikkemet*” újra átolvastam; és ez után

*Ezt nem tudom, hogyan képzelem a cikkíró úr. Szerk.

nyugodtan bocsátom minden elfogulatlan, tehát tárgyilagos, igazságos ítéletre képes ember elbírálása alá: van-e abban vád akár egyes, akár testületi személyek, tanárok, *református* iskolák ellen? ami ezek közül bárkinek érzékenységét, vagy testületi önérzetét sérthetné. Van-e vád más ellen, mint a közfelfogás, tehát egy testületen szellem ellen!? A rajtunk — *még iskolánk útján is* — uralkodó pogány szellem létezése ellen emelt „*súlyos vád*”-ra nézve pedig nekem egyenesen Méltóságod szolgálta igazságot, akaratlanul is elárulva, hogy nem a megértő, a jóakarattal keresztyén lélek szavára hallgat, nem az igazságnak a keresése a célja, hanem az ellenséges pogányszellem hatalma alatt áll; és ez nagyon súlyos tévedésekbe viszi, szeméit annyira elkápráztatja, hogy nemcsak a mondatok alatt rejtőz gondolatokat, de még a leírt szavakat sem képes elolvasni. „*Cikkemnek*” legelső mondatában ez van: „*azt akarom itt elmondani: milyennek ismertem én hazafias, nemzeti irányú nevelésünket a múltban*” És Méltóságod úgy beszél, mintha én jelen hazafias irányú nevelésünk ellen emeltem volna súlyos vádakot, holott erre vonatkozólag ezt írtam: „*a magyar hazafias nevelést én még ma is félnék stb. látom*”. Méltóságod „*református*” középiskolákról beszél, holott én *általában* középiskolákat írtam és pedig szándékosan. Én azt írtam, hogy neveltek *ezelőtt 50—60 évvel* hazafias szellemben, p. o. a nagyszalontai református gimnáziumban. És Méltóságod ezt így adja vissza: „*mondom (én, Nagy István), hogy már 50—60 év óta tapasztalom ezt. — Én ezt írtam, illetőleg a lapban is így van nyomatva: „Csupa pogányvilág stb.” és Méltóságod így idéz: „Csúnya* pogányvilág stb.” és használ még ugyanott — nekem tulajdonítva — ilyen kifejezést: „ocsmány”. Ha Méltóságod csakugyan az általam sürgetett krisztusi lélek uralma alatt állna, bizonyosan másképp írt volna.*

Most egy kérdést: Igazán meg van győződve Méltóságod afelől, hogy az érettségizett ifjak 90 százaléka tiszta lélekkel lép ki az életbe? Én nagyon boldog volnék, ha ez így lenne. Mert nekem egészen ellenkező tudomásom van. — Én tudok esetet, hogy átmulatott, hivatalos gimnáziumi éjszaka után 19 VI-ik osztályú tanuló közül reggel felé 17 ment bordélyházba.

Végül egy kérést: Jóllehet, Méltóságod engem „*kedves cikkíró úrnak*” nevez: mégis ne méltóztassék engem újabb válaszra érdemesíteni, mert azt már Méltóságod iránt táplált kiváló tiszteletem dacára is kénytelen volnék olvasás nélkül figyelmen kívül hagyni.**

Kisújszállás, 1926 okt. 11.

Méltóságodnak igen-igen alázatos szolgálója

Nagy István,

lelkész.

* Ez sajtóhiba volt. Szerk.

** Erre az érzékenységre a B. K. cikke nem adott okot Szerk.

Irodalom

A metafizika feltámadásához.

A hegeli-spekulatív irány nagy teológiai képviselőjének, Ottó Pfliderernek a temetésén, 1908 júliusában mondotta R. Seeberg berlini professzor ezeket az emlékezetes szavakat: „Seitdem sind wir dem Historischen gegenüber Zuversichtlicher, und dem Transcendenten gegenüber Skeptischer geworden. Bald wird aber eine Zeit kommen, wo Pfliderers Gedanken richtung wieder zur Geltung kommen wird“. A modern-pozitív irány tudós képviselője ezzel bizonyára egy olyan, a német teológiai tudományos gondolkozásban bekövetkezendő változásra gondolt, amely az akkor általánosan uralkodó Ritschl-féle történelmi pozitivizmus helyébe a metafizikai ideáлизmus visszatértét fogja jelenteni, amelynek az igényét Fichte ezen szavai fejezik ki: „Csak a metafizikai és semmi képen sem a történelmi üdvözít; utóbbi csak a megértést segíti elő“. (Anweisung z. seligen Leben.)

A metafizikának a lassú kiküszöbölődését a német teológiából Kant ismeretelméleti kriticismusa és Schleiermacher érzelmi teológiája mozdították kiváltképpen elő. Kant a „Kritik d. reinen Vernunft“-ban éles különbséget tesz a „Ding an sich“ (noumenon, régebben ú. n. substantia) között, amely általunk meg nem ismerhető, és a „Ding für uns“ (phaenomenon, a tünemény) között, mely egyedül megismerhető, — az „intelligibilis világ“ és az „érzéki világ“ között. Bizonyos tudásunk az érzéki világra korlátozódik. Azokkal szemben, akik a vallást a metafizikai, tehát elméleti megismerés területének tekintették, Kant a vallást úgy fogja fel, mint az erkölcsi törvényből folyó gyakorlati bizonyosságát az emberi szellemnek, amelyet a gondolkodásnak metafizikai megismerésre irányuló törekvéséről szigorúan elválaszt. Ő nem akar tudni az ismeret vallásáról; az érzélem vallásával szemben is teljesen idegen; csak az akarat vallását ismeri el (voluntarismus), mely azonban nem forrása, csak követelménye (Postulat) az autonom akaratnak, csak függeléke a teljesen önálló morálnak. Kant nyomában haladnak azóta mindazon theologusok, akik a vallást a metafizikai megismeréstől elválasztva, az emberi szellem tisztán gyakorlati ügyének fogják fel. (V. ö. J. Kaftan, Dogmatik³⁴ 1901. 12 kk.: die Religion ist eine praktische Angelegenheit des menschlichen Geistes.)

De a fogalmi, intellektuális elemnek a vallás lényegétől való elválasztása tulajdonképpen már akkor a levegőben volt, amikor Lessing, aki pedig még a racionalizmus fogalomvallásának szellemében gondolkodott, mégis óva intett az „értelmes keresztyénségtől“, melynél nem lehet tudni, hol van az „értelem“ és hol a „ke-

resztyénség“. Ez az elválasztás egészen világosan megtörtént akkor, amikor Schleiermacher a vallás lényegét az érzelembe helyezte (vallás = a végesnek a végtelennel való egységének érzelme) és az ismerettől elvileg elváasztotta.¹ Az ő érzelmi vallása kizárta a teológiából a metafizikai tanelemeket s elejtette a spekulatív dogmát, amely pedig a keresztyénségben teljesen nélkülözhetetlen.

Szele Miklós.

Folytatjuk.

Incze Gábor két beszéde: *A varázsige*, melyet a Bethánia-egyesület leányfalui nyaralótelepén 1926 július 11-én mondott el (Apost. Csel. 19:11-16.) és *A világ világossága* (János ev. 8:12.), mely október 6-iki alkalmiságú, figyelmet érdemlő, tanulságos és hangulatos alkotások. Az előbbinek ára 2000, az utóbbié 1500 korona. Kaphatók a tahitófaiui Sylvester-nyomdában és annak útján.

Pásztortűz cím alatt Kósa Béla szamoskéri lelkész, lapunk érdemes és kedves munkatársa, vallásos és egyházi lapot indított, mely — mint a cím mondja — „az északkeleti református értelmiség lapja“ kíván lenni. A lap körül, mely egyelőre havonként jelenik meg, jeles írógárda csoportosul s minden remény megvan arra, hogy a vállalt jó ügynek hasznos szolgálatot tesz. Sok jókívánságot s üdvözetet küldünk.

Halottaink

Buzás Ferenc, solti református lelkész 85 éves korában elhunyt. Aldott legyen emlékezete!

Szabó Zsigmond kissárói lelképásztor váratlanul elhunyt. A jó Isten adjon vigasztalást a hátramaradott családnak.

Különfélék

Az előfizetési díjak beküldését tisztelettel kérjük. Még igen sokan vannak, akik erre az évre semmit sem fizettek. Kérjük azt is, hogy minden pénzt postatakarékpénztári befizetési lappal méltóztassék teljesíteni. Így a küldőnek is előnyösebb, a címzettnek is. Aki mégis postaltalvánnyal küldi a pénzt, szíveskedjék legalább azt ráírni, hogy a Méliusz könyvesboltba kézbesítsék, mert a kollégiumban kézbesítés nehézségekkel és költséggel jár.

Postatakarékpénztári csekkszám 43,916.

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokunk néhány nap óta gyöngélikedik s orvosi kezelésre a budapesti Pajor-szanaszatóriumba ment. Örömmel tapasztaltuk, hogy magyar református egyházunk nagyérdemű világi fejének az egészségi állapota jelentékenyen javult s remélhetően rövid idő alatt teljes egészségben üdvözölhetjük ismét forrón szeretett egyháza szolgálatában.

¹) Kattan)Dogmatik³⁴ 96 l.) hasonlóan íté.

A báró Baldácsy-alapítvány bizottsága október 19-én, d. u. 6 órakor a dunamelléki református egyházkerület székházában, az alapítvány létesülésének 50 éves évfordulóján díszközgyűlést tartott, amelyen dr. Ravasz László püspök mondott nagyszerű emlékbeszédet br. Baldácsy Antalról, az alapítvány létesítőjéről. Ravasz püspök beszéde egyszersmind hatalmas válasz volt a Zichy János ominózus elnöki megnyitójára — anélkül, hogy arra egy szóval is reflektált volna. Az ünnepi ülést Geduly püspök imája nyitotta meg és Baltazar püspök imája zárta be.

A közös protestáns bizottság Budapesten, október 19-én ülést tartott, melyen a püspöki javadalomként adott földekkkel kapcsolatban felmerült kérdéseket tárgyalták. Több más, nagyfontosságú kérdés is felmerült az ülésen, melynek végén dr. Darányi Ignác egyházker. főgondnok, a gyűlés világi elnöke, arra hívta fel a figyelmet, hogy a jelen időben sokszorosan szükség van a testvér két egyház közötti teljes egyetértésre és szeretetre.

Az országos presbiteri konferencia holnap kezdődik Debrecenben. Örömmel üdvözöljük az ide nagyszámmal összeseregülő presbiter-atyánkfiait s a konferenciára, munkásaira és munkájára Isten áldását kívánjuk.

25 éves tanári jubileum. Bensőséges, szép ünnepet ült október 16-án a debreceni református főgimnázium. 3 tanára, ú. m. dr. Besenyei Lajos, dr. Szabó Márton és dr. Szeremley Béla töltötték be 25 éves szolgálatukat. Ez alkalomból a tornateremben rendezett jubileumi ünnepélyre nagyszámú közönség gyűlt össze a tanuló ifjúsággal együte. Az ünnepélyt karének nyitotta meg és zárta be a kollégiumi kántus és a főgimnáziumi énekkar szereplésével. Az ünnepelték működését röviden ismertette S. Szabó József igazgató, mely után sorban üdvözölték őket dr. Baltazar Dezső püspök az egyetemes konvent, az egyházkerület és kollégium részéről, dr. Csürös Ferenc a városi tanács részéről, Urai Sándor az egyház és a szülőközönség részéről, dr. Dóczy Imre a középiskolai egyházi felügyelet és az Orsz. Tanár-gyűlés részéről, Ady Lajos tanker. főigazgató az állami felügyelet részéről, Koncz Aurélné a Dóczy-intézet tagozatai részéről, dr. Zsigmond Ferenc a főgimnáziumi tanárkar, Ember Ernő VIII. o. tanuló az ifjúság részéről. A szebbnél-szebb üdvözlőleveket dr. Besenyei Lajos köszönte meg társai nevében is. Este a kartársak hangulatos társas vacsorán ünnepelték és köszöntötték a jubiléumokat.

A felsőházról szóló javaslat tárgyalását megkezdte a nemzetgyűlés. A javaslat szerint bejut a felsőházba két olyan róm. kath. egyházi méltóság is, akik a főrendi házban nem voltak ott, t. i. a ciszterciák és a piaristák rendfőnö-

kei; a református egyház képviselői ugyanaz marad, ami volt: három püspök és három főgondnok; az ágostai hitvallásúaknak két püspöke és az egyetemes felügyelőn kívül egy felügyelője lesz benn, vagyis egygyel kevesebb, mint eddig s helyet kapnak a zsidók is.

Tiszafürednek s közelebről itteni szép, nagy, virágzó, egészséges szellemű és kitűnően vezetett gyülekezetünknek ünnepnapja volt a f. hó 13-ikán. Ekkor szenteltettek föl ünnepélyes istentisztelet keretében új harangjai s az 1919-iki csatározások idején kapott sebeiből most gondos és áldozatkész renováció után kiépült impozáns régi temploma. Fokozta a nap jelentőségét az a körülmény, hogy a heveskunsági nagyegyházmegye ezen s a következő napon itt tartotta közgyűlését; legkedvesebbé tette pedig a napot a gyülekezet és a község számára Dr. Baltazar Dezső püspökünknek gyöngélgedő állapotban, de a lélek testetgyőző erejében való jelenléte és szent szolgálata. A Püspök úr, Dr. Révész Imre egyházkerületi főjegyző, Futó András püspöki titkár és Mogán Ákos magántitkár társaságában 13-ikán a kora reggeli órákban érkezett Tiszafüredre. A vasútnál Mocsáry György főszolgabíró üdvözölte, vendégszerető szállásra Lipcsey Árpád földbirtokos hajléka fogadta be. Az ünnepi istentiszteleten bibliát olvasott és költői szépséggel imádkozott Török Imre esperes, múltunk alapjairól és jövőnk kiépítéséről mindenenket megragadóan prédikált a Püspök úr. Kedves epizódja volt az istentiszteletnek Lipcsey Attiláné és Lipcsey Ákosné úrasszonyok szép duetténeke, melyet orgonán Havas Péter ezredes kísért. A magában is megkapó művészi harmónia még megkapóbbá lett azok számára akik tudták, hogy az úrasszonyok egyike református, másika evangélikus, a kísérő katonaművész pedig róm. kath. vallású. Istentisztelet után a küldöttségek hosszú sorának fogadtatása következett, aminek legemlékezetesebb mozzanata a római katolikus hitközség tisztelgése volt, melyet népes és fényes küldöttség élén, a plébános távollétében, Dr. Schleiminger László földbirtokos, világi elnök tolmácsolt oly szavakkal, amelyeket érdemes lett volna a nemrég lezajlott kath. nagygyűlés termének falára lángbetűkkel felírni s amelyekre a Püspök úr méltó és gyönyörűséges választ adott. Akik ott voltak, azok feldobogó szívvel, reménykedve érezték meg, hogy amit a magasabb és alsóbb hierarchiai fokozatot viselő heccáplánok elronthattak vagy már el is rontottak, azt még mindig helyreütheti a katolikus világiak... becsületesen magyar és krisztusi módon keresztyéni érzése, gondolkozása és cselekvése. Délután a Gazda-körben kb. 500 terítékes közeled volt, ahol az első felköszöntőt a Kormányzóra püspökünk mondta, aki a délutánt és az estét is az őt nagy szeretettel körülvevő egyházmegyei közgyűlési tagok és helyi vezetők testvéri körében töltötte s másnap reggelre tért vissza Debrecenbe. *Jelen volt.*

Diáksegély. Debrecen sz. kir. város Népjóléti Bizottsága felhívja a debreceni Tisza Ist-

Kun József késműves és műköszörűs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

ván tudományegyetem és az összes helybeli középiskolák kötelékébe tartozó tanulóifjúságot, hogy Debrecen sz. kir. város által az 1926—27. tanév első felében kiosztandó segélyek iránti kérelmeiket Debrecen sz. kir. város tanácsához — az egyetemi hallgatók a diákjóléti bizottság, a középiskolai tanulók az igazgatóságuk útján, iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve — adják be. Csupán vagyontalan, szegénysorsú és kiváló előmenetelű tanulók részesülhetnek segélyben, melynek összege a múlt félévben 150 millió volt.

A sárospataki theologiai akadémián a folyó iskolai évben a beírt hallgatók létszáma 68 és pedig I. éves 28, II. éves 11, III. éves 21, IV. éves 8; a hallgatók közt van két nő is.

Vallásos estély az Ispotály-templomban. Az elmúlt vasárnap délután igen jól sikerült vallásos estély volt a debreceni Ispotály templomban. A beszéd mellett, melyet Siposs Imre vallástani lelkész tartott, szavalatok és szólóének emelte a hívek lelkét az egek Urához.

Külföldi tanulmányútra Debrecenből három hittanhallgató ment, Török István negyedéves a kormányzótól helyet kapott a berlini Collegium Hungaricumban, Nagy Béla harmadéves a Reformed Church in U. S. H. ösztöndíját kapta, Kiss Tihamér harmadéves pedig Straszburbán tanul. Isten kegyelme és áldása legyen velük, hogy mind a hárman tudományal megrakodva térhessenek haza.

A genesi református egyház október 17-én iskola- és harangavató-ünnepet ült. Az egyházkerület részéről közreműködtek: Sulyok István püspök és Csernák Béla főjegyző, a nagykárolyi egyházmegye részéről pedig Havas Gyula esperes.

Kormányválság volt az utóbbi napokban, de csak formai, mert a kormányzó úr ismét gróf Bethlen Istvánt nevezte ki miniszterelnöknek s a kormány összetételében egyébként is

igen kevés változás esett. Mivel sokszor emlegetik mostanában, hogy a kormányzatban protestánsok nagy számmal vesznek részt, érdekesnek találjuk közölni, hogy a kabinet tagjai közül egy görög katolikus, kettő református, három ágostai hitvallású, négy latin szertartású római katolikus. Bethlen grófn kívül református miniszter gróf Csáky Károly, aki, mint ősi római katolikus család sarja, maga tért át a mi egyházunkba. A kormányválsággal kapcsolatban, mivel a volt házelnök belügyminiszter lett, változás történt a ház elnökségében is, az egyik alelnököt elnökké választották, míg ennek helyén egyik alelnök Puky Endre, református egyházi közéletünknek ismert kiválósága lett.

Hivatalos értesítés. Az egyházkerületi gazdasági hivatal ez uton is értesítésre hozza az érdekelt egyházközségek vezetőségének, hogy: 1. az 1926 évi adócsökkentési segélyek (eddiginek ötszöröse); 2. a nyugdíj fenntartói járulék csökkentésére folyósított államsegélyek s végül 3. az 1924. év I—VI. havi és az 1925. VII—XII. havi időszakról bejelentett s igazolt posta kiadásoknak megtérítésül nyújtott államsegélyek nyugtái aláíratás, s összegyűjtés céljából az illetékes egyházmegyei pénztárnok urakhoz küldettek meg. Minthogy pedig az egyházkerületi közgyűlés 486—8/925 sz. határozata értelmében az egyes egyházközségeknek járó összes ilyen segélyek s egyéb járandóságok az összes nyugtáknak hiánytalan beérkezése után szétosztás céljából egy összegben ugyancsak az egyházmegyei pénztárnok urakhoz fognak kiküldetni, ennél fogva tisztelettel felkérem a nagytiszteletű lelkész urakat, hogy az egyes segélyek átvételének igazolására szolgáló s megfelelő kitöltés végett előzetesen kiküldött nyugtákat az adott határidőre pontosan s annál is inkább méltóztassanak az egyházmegyei pénztárnok urakhoz eljuttatni, mivel az elmaradt nyugtákra járó összegeket nehogy ezek miatt a nem késlekedő egyházak is hátrányt szenvedjenek — a gazdasági hivatal visszatartani s letétben helyezni lesz kénytelen. Debr. 1926 október 15-én. *Varga Pál*, egyházkerületi számvevő, a gazdasági hivatal vezetője.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35. 19-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) **szerezhetők be.**

Hirdetési díjak kimutása.

A 42-ik számban közöltek folytatása.

30. számban (július 24.): Körösnagyharsányi kántortanítóság 13 pengő 60 fillér.

31. számban (július 31.): Zsadányi orgonista-kántori állás 25 pengő 10 fillér. — Pápai theologiai tanári állás 16 pengő 90 fillér. — Mezőtúri főgimn. tanári állás 7 pengő 30 fillér. — Gebei második tanítói állás 4 pengő 88 fillér.

32. számban (augusztus 7.): Tiszaszőlősi tanítói állás 4 pengő 60 fillér.

33. számban (augusztus 14.): Szamossályi tanítói állás 7 pengő 80 fillér. — Tiszabecsi lelkeszi állás 9 pengő 90 fillér. — Vésztői tanítói állás 8 pengő. — Köröstarcsai tanítói állás 5 pengő 50 fillér. — Ujfehértói tanítói állás 2 pengő 80 fillér. — Nyirbogdányi segédlelkészi állás 1 pengő 60 fillér. — Szamostatár-falvai kántori állás 3 pengő 36 fillér.

34. számban (aug. 21.): Hódmezővásárhelyi főgimn. ének- és zenetanári állás 11 pengő 34 fillér. — Karcagi főgimn. h. tanári állás 5 pengő 68 fillér.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatosági-, betöréses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

28-52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagnak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István
órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőleveli és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék esküszövegvetés díjtan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831. 3—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SÁRT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Eremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s. lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, szíveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, szíveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Eppen azért onajtanos, és, az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen egy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Debrecen, 1926. márc. 15-én

Szíves üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztem.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909. apr. 24.

Hazafias tisztelettel: Erőss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárújk

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT

egyházi-, irodalmi

könyvujjdonságok:

- Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyve K 30,000.—
- Czegléd Sándorné: Szent fogadástétel (Konfirmációi emlék) 4,500.—
- Czegléd Sándor: Követlek uram 6,000.—
- Gyűlési István: Én vagyok az út (Egyházi beszédek) 18,000.—
- Hastings: A mintakép (Pár szó a falusi gyermekistentiszteletekről) 50,000.—
- Herpay Gábor dr.: Nemes családok Hajdúvármegyében 100,000.—
- I. Fioretti di Sancto Francesco: Assisi szent Ferenc kis virágos kertje. (Fordította: Tormay Cecilia) 22,500.—
- Kesztyűsné Balogh Margit: Te benned bízunk (Történeti kis regény) 6,000.—
- Kesztyűsné Balogh Margit: Lélekrablás 3,000.—
- Kováts Tibor tanár: Karénekeskönyv (Zsoltárok és dicsérek a magyar református egyházi énekkarok számára) 45,000.—
- Makkai Sándor: Aratás (Előadások, Ecclesia, Militans Beszédek, Feltámadunk. Művészet és Irodalom) 85,000.—
- Ravasz László: Ember életútjának felén 125,000.—
- Révész Imre: Mennyei nász-dal 25,000.—
- Szabó Dezső: A magyar protestánsizmus problémái 12,500.—
- Uray Sándor: Lelkészi szolgálati napló (Minden református lelkésznek nélkülözhetetlen) 30,000.—
- Vásárhelyi János: Megvigasztaltatva—vigasztalni 87,500.—
- Vass Vince: Baptisták, Nazarénusok, Methodisták, Üdvhadsereg, Adventisták, Nemzetközi Bibliatanulók 18,000.—
- Vass Vince: Jókai kálvinizmusa 5,000.—
- Záborszky János: Bibliaolvasó kalauz (Nyolc hétre napi jegyzetekkel) 4,800.—

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁRA. Szerkeszti Uray Sándor.
A 10 füzet együtt 45.000 korona.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papírs-, írószer- és
zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26

TELEFON: 2-70.

◇ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ◇